

Meje na Zelenem pasu

Meje v spremembah – Sv. Ana in slovensko sosodstvo

Med hladno vojno meja jugovzhodne Štajerske z nesvrstanim Jugoslavijo ni bila popolnoma zaprta. Namesto neprehodne ovire je tu potekala "zelena meja". Kljub temu so bili trgovina in mobilnost omejeni, prehodi in kontrole ob meji pa so zaznamovali vsakdanje življenje ljudi na obeh straneh.

Po padcu železne zaveske konec 80-ih let prejšnjega stoletja, neodvisnosti Slovenije in vstopu v EU sta se spremenila številna vprašanja: lokalni prehodi, kot so v Sichelndorfu ali Gornji Radgoni, so bili ponovno odprti in omogočili izmenjavo med sosedi. Območje okoli Sv. Ane in Rogašovcev je imelo koristi od te odprtosti – ne le gospodarsko, temveč tudi zaradi oživitve skupnih kulturnih korenin. Danes je to območje del Zelenega pasu, ki povezuje naravo in ljudi ter ohranja posebno zgodovino tega območja.

Življenjski prostor Sv. Ane – narava brez meja

Občina s skoraj 2.400 prebivalci leži v jugovzhodni Štajerski blizu trojne meje Slovenije–Madžarske–Avstrije. Območje je majhno in pretežno gričevnato, prepleteno z suhim

travnikom ter nasadi sadja in vina. Velike površine južno od Sv. Ane so del evropske zaščitene mreže Natura 2000. Na obogatenih gozdnih in travniških površinah najdemo redke in ogrožene živali, kot so Wanstschecke (največja kobilica srednje Evrope), pisana smaragdna kuščarica in rdečonogi gosjenica. Na suhih travnikih prebiva tudi redki travniški modras, medtem ko rdeči jastreb kroži nad polji.

V takih območjih so se ohranile tudi rastline, kot so panonska grčica, pirenejski mlečni cvet in ozkolistna pljučnica. Tu še najdemo tudi majhni deček, klobučast deček in šopast grozdasti hijacint. Dragoceno sodelovanje med kulturno in naravno krajino je pomembno na evropski ravni.

Reka Kutschenitza (Kučnica), potok z mešanimi vodnimi površinami, tvori mejo z Jslovenijo in izvira nedaleč od Sv. Ane.

Skupaj za naravo – Naravovarstveni sklad Sv. Ane

Griči termalnih in vulkanskih področij ter njihovi vinogradi imajo tudi turistično veliko vrednost. Kmetijstvo je majhno in razpršeno, številna zemljišča pa so dostopna le kot travniki, katerih obdelava je ekonomično pogosto brez smisla. Vendar imajo prav taka območja velik naravni potencial: travniški žajbelj, kamnite nageljne in narcisso še vedno pogosto najdemo; ob potokih cvetijo irisi in velika vodna moljevka.

Za ohranitev te raznolike kulturne pokrajine Naravovarstveni sklad kupuje in skrbi za suhe travnike, nasade sadnega drevja, obvodne travnike in topolovke. Več kot 30 cvetnih travnikov skrbi skupaj z lokalnimi kmeti trajnostno – brez uporabe gnojil, z čim manj agresivnim kmetovanjem in ohranjanjem travniških zatočišč. Dodatno območje obogatijo grmovja, suhe stene, biotopski les in vodna mesta kot otoška območja. Vodenja in informativne table ozaveščajo o pomenu ohranjanja te posebne naravne dediščine kot skupnega dediščine.

Zeleni pas Evrope

To so redki pozitivni spomini na hladno vojno: skoraj nedotaknjeni življenjski prostori ob železni zavesi – območja zavetja in migracijski koridorji za živali in rastline. Več kot 1.000 naravnih zaščitnih območij tega „hrbtenice biotske raznovrstnosti“ leži v 24 državah ob meji: narodni parki, naravni parki, biosferski rezervati. Najdemo jih v vseh biogeografskih regijah na 12.500 km dolgem Zelenem pasu, od Arktike do Črnega morja.

Iniciativa Zeleni pas Evrope se od leta 2004 ne ukvarja samo z ohranjanjem teh dragocenih ekosistemov: omrežje okolijskih ministrstev, organizacij za varstvo narave in uprav zaščitnih območij vključuje številne lokalne partnerje v svoje dejavnosti z namenom trajnostnega, čezmejnega regionalnega razvoja.

Z izjavo v Illmitzu, podpisano leta 2019 z vsemi petimi zveznimi državami, ki sodelujejo v Zelenem pasu, je 151 občinam dodeljen poseben nalog: ohraniti ta Zeleni pas kot dragocen življenjski prostor za ljudi, živali in rastline.